

Viite HEL 2020-004243 T 10 03 03
Hankenumero 6284_1

Eteläiset kaupunginosat ry:n mielipide Elielinaukion ja Asema-aukion asemakaavaluonnoksesta, 3.12.2024

Helsingin keskustan keskeisimpiin alueisiin kuuluva rautatieaseman seutu on mittavien muutossuunnitelmien kohteena. Suunnitelmat herättävät huolenaiheita liikenteen toimivuuden, kaupallisen elinvoimaisuuden ja rakennushistoriallisten vaikutusten osalta. On kuitenkin mahdollista antaa tyhjentävää lausuntoa yksittäisestä osasta laajempaa kokonaisuutta, vain Elielinaukiosta, erillään koko alueen kattavasta ja perusteellisesta tarkastelusta. Käsillä oleva asemakaavaluonnos edellyttää kokonaisvaltaista suunnittelua ja arviointia.

Kokonaisnäkömyksen puute liikennesuunnittelussa

Helsingin rautatieaseman ympäristö on keskeinen liikenteen ja toiminnan solmukohta, jonka suunnittelussa on otettava huomioon laajemmat liikennevirrat ja niiden yhteensopivuus. Luonnos ei tarjoa riittävää kokonaisnäkemystä.

- **Liikennepaineen siirtyminen:** Kaivokadun sulkeminen autoilta ja Elielinaukion liikennejärjestelyt aiheuttavat liikennepaineen siirtymistä eteläisen Helsingin kaduille, kuten Esplanadeille ja Tehtaankadulle, ja kuormittaa muita pienempiä asuinkatuja. Tämä heikentää koko Helsingin niemen liikenteen toimivuutta ja aiheuttaa lisääntyvää meluhaittaa ja turvallisuusriskejä asuinkaduille. Kaivokatu ei ole asuinkatu, joten sille sopii vilkas poikittaisliikenne.
- **Joukkoliikenteen jatkoyhteyksien heikentäminen:** Pääkaupunkiseudun länsipuolen bussiyhteyksien siirtyminen Elielinaukiolta Kampin keskukseen heikentää merkittävästi julkisen liikenteen palvelutasoa. Vaihtoa liikennevälineestä toiseen, esimerkiksi junasta bussiin, hankaloitetaan. Helsingin seudun liikenne (HSL) on vastustanut tätä muutosta, koska Kampin terminaali ei pystyne vastaanottamaan kaikkia siirrettäviä bussilinjoja.
- **Saattoliikenne vaikeutuu:** Taksiaseman ja henkilöautojen pysähtymispaikkojen siirtyminen kauemmaksi Postikadulle sekä vilkkaan pyörätien ylitys hankaloittavat erityisesti liikuntarajoitteisia, vanhuksia, lapsiperheitä ja matkustajia, joilla on matkatavaraa. Postin itäpuolen pysäköintipaikat eivät ole riittäviä palvelemaan myös lähirakennuksia. Itäpuolen sisääntulo rautatieasemalle ei ole esteetön.
- **Pysäköinnin vaikeutuminen:** Asemakaavaluonnos poistaa tärkeän suuaukon maanalaiseen pysäköintitilaan. Turha kiertoliikenne lisääntyy ja keskustassa asioivien määrä vähenee. Tämä heikentää ydinkeskustan yritysten kilpailukykyä.

- **Jalankulku- ja raitiotieliikenneratkaisut:** Kaivokadulle suunnitellut neljät raitiovaunukiskot ja kolmiosaiset suojatiet vaikeuttavat jalankulkijoiden liikkumista ja heikentää turvallisuutta.
- **Kriisitilanteiden huomioiminen:** Bussien keskittäminen yhteen terminaaliin voi poikkeustilanteissa olla evakuoinnin kannalta huono ratkaisu. Ryhmäliikenne on mahdollistettava pääliikennesolmukohtien luona myös poikkeustilanteissa ja mahdolliset junaliikennehäiriöt tarvitsevat korvaaville busseille liikennetilaa.

Ydinkeskustan elinvoimaisuus

Helsingin ydinkeskustan kaupallinen elinvoima on riippuvainen alueen saavutettavuudesta kaikilla kulkuvälineillä. Nykyinen suunnitelma ei tue keskustan kilpailukykyä.

- **Helsingin ydinkeskustan kuihtuminen:** Keskustaan pääsyn vaikeuttaminen johtaa asiakas- ja ostosvirtojen siirtymiseen muualle, mm. Kampin kauppakeskukseen, joka on jo valmiiksi hyvin varustettu ja saavutettava. Tämä uhkaa vanhan ydinkeskustan asemaa kaupallisena ja toiminnallisena keskuksena.

Vaikutukset rakennusperintöön

Vaikka alueen elävöittämisen ja elinvoimaisuuden lisäämisen tavoitteet ovat kannatettavia, suunnitelman arkkitehtoniset ratkaisut eivät ole onnistuneita.

- **Suojeltujen rakennusten ympäristö:** Elielinaukion uusi suunnitelma ei kunnioita riittävästi suojeltujen rakennusten ympäristöä. Luonnos sisältää massiivisen ja aiemmasta kaupunkikuvasta huomattavasti poikkeavan toimitilarakennuksen. Tämä heikentää asemarakennuksen kulttuurihistoriallista arvoa ja dominoi alueen kaupunkikuvaa joka suunnasta. Paikkaan sopimaton ”auma”kattoinen uudisrakennus on tungettu ahtaaseen tilaan kiinni yli satavuotiasta Vltava-jugendrakennusta.

Ehdotukset

Katsomme, että Helsingin rautatieaseman ympäristön ja Elielinaukion kehittämiseen liittyvät suunnitelmat edellyttävät merkittävästi laajempaa ja integroidumpaa tarkastelua. Nykyinen suunnitelma vaatii perusteellista uudelleenarviointia seuraavien periaatteiden mukaisesti:

1. **Kokonaisvaltaisempi liikennesuunnitelma:** Suunnitelman on huomioitava kaikki Helsingin keskustan liikennevirrat ja niiden yhteensopivuus eri liikennemuotojen välillä. Kaivokadun poikittaisyhteys on säilytettävä.
2. **Joukkoliikenteen toimivuus:** Bussien siirto Kampin terminaaliin on arvioitava uudelleen. Ehdotetut muutokset ovat niin laajavaikutteisia, että luonnoksesta tulisi pyytää myös naapurikuntien Espoon ja Vantaan lausunnot.
3. **Ydinkeskustan elinvoimaisuus:** Keskustan saavutettavuutta ja vaihtomahdollisuuksia eri liikennevälineiden välillä ei tule heikentää.
4. **Kulttuuriympäristön arvon säilyttäminen:** Vltava-rakennuksen pohjoispuolella olevan ahtaan tilan käyttöä rakentamiseen tule harkita uudelleen. Muutoksista tulee

luopua, jos ne eivät tue rautatieaseman arvokasta kulttuuriympäristöä, historiallista merkitystä ja kaupunkikuvan eheyttä.

5. **Yksityisten investointien aktiivinen ohjaaminen kaupungin toimesta.** Helsingin tulee aktiivisemmin ohjata yksityisiä investointiryhmiä ottamaan kohteikseen jo rakennettuja ja tyhjillään tai vajaakäytössä olevia kiinteistöjä. Julkista rahaa ei tule käyttää kestäväen kehityksen vastaisesti aukoiden, merenrantojen ja vähäisten viheralueiden tuhoamiseen. Vuosikausien turha virkatyö tulee kalliiksi veronmaksajille, kun suunnitelmat kaatuvat myöhemmistä päätösvaiheissa.

Eteläiset Kaupunginosat ry – Södra Stadsdelarna rf

Mikko Sinisalo, puheenjohtaja

Päivi Hokkanen, sihteeri

Yhteysosoite: Mikko Sinisalo, Piritanaukio 1 B 36, 00150 Helsinki, email mikkovilhoilmari@gmail.com, puhelin 045 – 140 9694

Seuraavat kaupunginosayhdistykset yhtyvät Eteläiset Kaupunginosat ry:n mielipiteeseen:

Herttoniemi-seura ry - Hertonäs sällskapet rf

Paula Vertainen-Zimmel, puheenjohtaja

Mia Kurkela, sihteeri

Jätkäsaari-seura ry

Lari Ahokas, puheenjohtaja

Tarja Hailikari, sihteeri

Katajanokkaseura ry - Skatuddssällskapet rf

Kati Laasonen, puheenjohtaja

Tuula Palaste, varapuheenjohtaja

Konala-Seura ry

Maritta Hyvärinen, puheenjohtaja

Kruununhaan asukasyhdistys ry - Kronohagens Invånarförening rf

Leena Nousiainen, puheenjohtaja

Tarja Laitiainen, varapuheenjohtaja

Laajasalo-Degerö Seura ry

Vesa Rutanen, puheenjohtaja

Ulla Artte, sihteeri

Paloheinän-Torpparinmäen kaupunginosayhdistys ry

Veli-Pekka Kantanen, puheenjohtaja

Ari Järvinen, sihteeri

Pitäjänmäki-seura ry

Peter Saramo, puheenjohtaja

Puistola-Seura ry

Maija-Liisa Pennanen, puheenjohtaja

Lauri Haapanen, varapuheenjohtaja

Ruskeasuo-Seura ry
Kirsi Ihalainen, puheenjohtaja

Mari Kotka, sihteeri

Siltasaariseura ry
Juhani Styrman, puheenjohtaja

Tapulikaupunki-Seura ry
Katriina Alestalo, puheenjohtaja

Riitta Tirkkonen, varapuheenjohtaja

Töölön kaupunginosat – Töölö ry
Markku Koivusalo, puheenjohtaja